

הַלְבוֹת יְבוּם וְחִלְצָה פֶּרֶק ה'

א. הַיִּבְמָה שֶׁנֶּתַן לָהּ הַיָּבָם גִּט כְּרִיתוֹת פְּסָלָהּ, וּפָסַל אֶת צְרוּתֶיהָ, עָלָיו, וְעַל שְׂאֵר הָאֲחִין: שֶׁהָרִי נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁחָלַץ לָהּ. וְאִין הֶגֶט מוֹעִיל בִּיבְמָה אֲלֵא מִדְּבָרֶיהֶן, הוֹאִיל וְהֶגֶט מְגַרֵּשׁ אִשָּׁת אִישׁ. וְכָל גִּט שֶׁפּוֹסֵל אֶשְׁתּוֹ מִן הַכֹּהֵנָה, פּוֹסֵל אֶת יְבָמָתּוֹ; וְאִינָה נִתְּרַת לְזֹר, עַד שִׁיחָלַץ לָהּ.

ב. הַמֵּאֲמֵר אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ קוֹנֶה בִּיבְמָה קִנְיָן גָּמוּר, וְאִינָה נַעֲשִׂית בּוֹ אִשָּׁת אִישׁ גָּמוּרָה צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גִט, וְאִינָה נִתְּרַת לְזֹר אֲלֵא בַּחֲלִיצָה. פִּיֹּצֵד: הָעוֹשֶׂה מֵאֲמֵר בִּיבְמָתּוֹ, וְלֹא רָצָה לְבַעַל צָרִיךְ לִכְתֹּב לָהּ גִּט, שֶׁהָרִי נִתְקַדְּשָׁה לוֹ. וְצָרִיךְ לִחָלַץ לָהּ, כִּדִּי לְהַתִּירָה לְאַחֵרִים, שְׂאִין הַיִּבְמָה נִתְּרַת לְזֹר אֲלֵא אַחֵר בְּעִילַת הַיָּבָם, אוֹ אַחֵר חֲלִיצָה. אָבֵל הֶגֶט פּוֹסֵלָה לְיְבוּם, וְאִינוֹ מִתִּירָה לְזֹר; וְהַמֵּאֲמֵר אִינוֹ קוֹנֶה בָּהּ קִנְיָן גָּמוּר, כְּבַעֲיָלָהּ.

ג. נָתַן מֵאֲמֵר לִיבְמָתּוֹ, וַחֲזֹר וְנָתַן גִּט לְמֵאֲמָרוֹ מֶה שֶׁעָשָׂה, הָרִי בִטְלוֹ וְהַתִּירָה. וְיִרְאֶה לִי, שֶׁלֹּא הַתִּירָה אֲלֵא לְאַחִיו; אָבֵל זֶה שֶׁנֶּתַן הֶגֶט, נֶאֱסָרָה עָלָיו. נָתַן גִּט לְזִיקְתּוֹ, וְלֹא לְמֵאֲמָרוֹ פְּסָלָהּ עָלָיו וְעַל שְׂאֵר הָאֲחִין, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ; וְצְרִיכָה גִט לְמֵאֲמָרוֹ, וְחִלְצָה לְהַתִּירָה לְזֹר.

ד. הַמֵּאֲמֵר שֶׁנֶּתַן לִיבְמָה תַּחֲלָה, וְלֹא קִדְּמוֹ דָּבָר אַחֵר, וְלֹא נַעֲשֶׂה אַחֲרָיו דָּבָר אַחֵר, אֲלֵא אִם בָּעַל אוֹתָהּ זֶה שֶׁנֶּתַן לָהּ הַמֵּאֲמֵר הוּא הַנִּקְרָא מֵאֲמֵר כָּשֵׁר. וְאִם קִדְּמוֹ גִּט אוֹ חֲלִיצָה, בֵּין מִיָּבָם זֶה בֵּין מִיָּבָם אַחֵר, בֵּין בָּהּ בֵּין בַּצֶּרֶתָהּ, וְכֵן אִם קִדְּמָתּוֹ בְּעִילָה בַּצֶּרֶתָהּ, בֵּין מִמֶּנּוּ בֵּין מֵאַחִיו, אוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה אַחֲרָיו גִּט אוֹ חֲלִיצָה, בֵּין בָּהּ בֵּין בַּצֶּרֶתָהּ, בֵּין מִמֶּנּוּ בֵּין מֵאַחִיו, אוֹ שֶׁבָּעַל אוֹ נָתַן מֵאֲמֵר אַחֵר לְצֶרֶתָהּ, בֵּין הוּא בֵּין אַחִיו, אוֹ שֶׁנֶּתַן לָהּ אַחִיו מֵאֲמֵר אַחֵר אוֹ בָּעִלָּה הָרִי זֶה נִקְרָא מֵאֲמֵר פְּסוּל: בֵּין הַמֵּאֲמֵר שֶׁקִּדְּמוּהוּ הַמַּעֲשִׂים הָאֵלּוּ, בֵּין הַמֵּאֲמֵר שֶׁנִּתְּאֲחָרוּ אַחֲרָיו.

ה. פִּיֹּצֵד: נָתַן גִּט אוֹ חָלַץ לִיבְמָתּוֹ, וַחֲזֹר וְנָתַן מֵאֲמֵר לָהּ אוֹ לְצֶרֶתָהּ, בֵּין הוּא בֵּין אַחִיו, אוֹ שֶׁבָּא עַל יְבָמָתּוֹ אוֹ נָתַן לָהּ מֵאֲמֵר, וַחֲזֹר וְנָתַן מֵאֲמֵר אַחֵר לְצֶרֶתָהּ, בֵּין הוּא בֵּין אַחִיו, אוֹ שֶׁנֶּתַן מֵאֲמֵר לִיבְמָתּוֹ, וַחֲזֹר אַחִיו וְנָתַן לָהּ מֵאֲמֵר אַחֵר אוֹ בָּעִלָּה הָרִי זֶה מֵאֲמֵר פְּסוּל, בֵּין הַמֵּאֲמֵר הָרִאשׁוֹן בֵּין הַמֵּאֲמֵר הָאַחֲרוֹן.

ו. נִמְצְאָתָ לָמַד, שֶׁהַמֵּאֲמֵר בֵּין שֶׁקִּדְּמוֹ מֵאֲמֵר אַחֵר, אוֹ גִּט, אוֹ חֲלִיצָה, אוֹ בְּעִילָה, בֵּין שֶׁקִּדְּם הַמֵּאֲמֵר לְאַחַד מֵאֵלּוּ הָרִי זֶה מֵאֲמֵר פְּסוּל: חוּץ מִן הַנּוֹתֵן מֵאֲמֵר, וּבָעַל לְבַעֲלַת הַמֵּאֲמֵר שֶׁזוֹ הִיא כְּהִלְכָתָהּ.

ז. הַבְּעִילָה שְׁבוּעַל הַיָּבָם אֶת יְבָמָתּוֹ תַּחֲלָה, אוֹ אַחֵר מֵאֲמָרוֹ בָּהּ, וְלֹא קִדְּמָהּ דָּבָר אַחֵר נִקְרָאת בְּעִילָה כָּשֵׁרָה. וְאִם קִדְּמָהּ מֵאֲמֵר מֵאַחִיו, אוֹ גִּט בֵּין מִמֶּנּוּ בֵּין מֵאַחִיו, בֵּין בָּהּ בֵּין בַּצֶּרֶתָהּ, אוֹ אִם קִדְּמָהּ מֵאֲמֵר בַּצֶּרֶתָהּ, בֵּין מִמֶּנּוּ בֵּין מֵאַחִיו הָרִי זֶה נִקְרָאת בְּעִילָה פְּסוּלָהּ.

ח. הַחֲלִיצָה שֶׁחוֹלֵץ הַיָּבָם לִיבְמָתּוֹ תַּחֲלָה, אִם לֹא קִדְּמָהּ דָּבָר אַחֵר נִקְרָאת חֲלִיצָה מְעֵלָה. וְאִם קִדְּמָהּ גִּט אוֹ מֵאֲמֵר, בֵּין מִיָּבָם זֶה בֵּין מֵאַחִיו, בֵּין בָּהּ בֵּין בַּצֶּרֶתָהּ הָרִי זֶה נִקְרָאת חֲלִיצָה פְּחוּתָהּ.

ט. יְבָמוֹת רַבּוֹת הַבָּאוֹת מִבֵּית אֶחָד, כִּיּוֹן שֶׁנִּבְעֲלָה אַחַת מֵהֶן בְּעִילָה כָּשֵׁרָה, אוֹ נַחֲלָצָה חֲלִיצָה מְעֵלָה הִתְרוּ הַכֹּל, וְנִסְתַּלְקָה

זיקת היבום מעליהן. ואם נבעלה אחת מהן בעילה פסולה, או נתן לה מאמר פסול נאסרו כלן ליבום; וצריכה גט זו שנבעלה, או שנתן לה המאמר, וצריכה אחת מהן חליצה להתירן לזר, שאין זיקת היבום מסתלקת בבעילה פסולה.

י. נחלצה אחת מהן חליצה פחותה התרה להנשא לזר, זו שנחלצה. אבל צרתה אסורה עד שתחלץ גם היא, או עד שיחלצו כל האחין לראשונה שנחלצה החליצה הפחותה, שאין חליצה פחותה מסלקת זיקת היבום מבית זה עד שתחזור על כל האחין, או עד שתחלץ כל אחת מהן.

יא. כל יבמה שנבעלה ליבמה, בין בעילה כשרה בין בעילה פסולה, ואפלו בעלה אחר שחלץ לה, בין הוא בין אחיו, בין לשם אישות בין לשם יבמות, ואפלו בעל צרתה אחר שבעל בעילה כשרה, בין הוא בין אחיו הרי זו צריכה גט, שהרי נעשת אשת איש בבעילה.

יב. וכן כל יבמה שנתן לה מאמר, בין מאמר כשר בין מאמר פסול הרי זו צריכה גט מפני המאמר, כמו שבארנו; ואחר כך יסור אסור המאמר.

יג. כבר בארנו שהגט, אינו דוחה היבמה דחיה גמורה, וכן המאמר, אינו קונה בה קנין גמור; אבל הבעילה, קונה קנין גמור, והחליצה, דוחה אותה דחיה גמורה. לפיכך גט אחר גט ביבמה, או מאמר אחר מאמר מועיל; אבל בעילה אחר בעילה בה, וחליצה אחר חליצה אין האחרונה מועלת כלום. וכן גט או חליצה אחר הבעילה, אינם כלום.

יד. פיצד: יבם שנתן גט ליבמתו, וחזר ונתן גט לצרתה הרי זה אסור בקרובת שתייהן. וכן שני יבמין שנתנו שני גטין ליבמה אחת, זה אחר זה הרי זו כגרושה לשניהן, ושניהן אסורין בקרובותיה; ואחד מהן חולץ. וכן אם נתן גט ליבמתו, ונתן אחיו גט לצרתה כל אחד אסור בקרובות זו שנתן לה הגט; וכן אם נתנו מאמר אחר מאמר, כמו שבארנו.

טו. אבל היבם שחלץ ליבמתו, וחזר וחלץ לצרתה בין הוא בין אחיו, וכן שני יבמין שחלצו זה אחר זה, ליבמה אחת אין חליצה אחרונה כלום, ואין החולץ אותה אסור בקרובותיה, שזה כחולץ לשאר הנשים, שאין לו עליהן זיקה.

טז. וכן הבועל יבמתו, וחזר בין הוא בין אחיו וחלץ לה או לצרתה אין חליצה זו כלום; וכן אם חזר אחיו ונתן גט לה או לצרתה, אינו כלום. חזר אחיו ונתן לה מאמר, או בעל לא עשה כלום: מאחר שבעל אחיו תחלה, קנה קנין גמור; ואין הקדושין תופסין באשת איש. אבל אם נתן מאמר לצרתה, או בעל צרתה צריכה גט, כמו שבארנו.

יז. שני יבמין שיבמו שתי יבמות הבאות מבית אחד, ולא נודע מי יבם תחלה שניהן יוציאו בגט; ויתרו לזרים, ואסורות ליבמין. לפיכך ראובן שהיה בירושלים, ולו שתי נשים, אחת בעפו ואחת בצור, ושמעון אחיו בעפו ולוי אחיו בצור, ושמעון שמת ראובן הדין נותן שלא ייבם אחד מהן עד שידע מה עשה אחיו, שמא קדם ויבם. קדם אחד מהן, ויבם אין מוציאין

מִידוֹ, עַד שִׁינֹדַע שְׁאֲחִיו יָבִם תַּחֲלָה. רָצָה הָאֶחָד לְחַלֵּץ, קָדַם
שִׁינֹדַע מֶה עָשָׂה אָחִיו אֵין מוֹנְעִין אוֹתוֹ.

יח. יָבִם קָטָן בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד בִּיאָתוֹ כַּמָּאָמֵר מִן הַגְּדוֹל,
שְׁאִינוּ קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר. וּמָאָמֵר בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד אִם
נִתְּנוּ תַּחֲלָה, מוֹעִיל וְהָרִי הוּא פּוֹסֵל בּוֹ עַל הַגְּדוֹל; אָבֵל אִם נִתְּנוּ
בְּסוּף, אִינוּ כָּלוּם. וְגִטּוֹ וְחִלְצָתוֹ אֵינָם כָּלוּם, בֵּין בַּתַּחֲלָה בֵּין
בְּסוּף.

יט. פִּיצַד: בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, אוֹ שֶׁנִּתֵּן
לָהּ מָאָמֵר תַּחֲלָה פְּסָלָהּ עַל שְׂאֵר הָאֲחִין. אָבֵל אִם עָשָׂה הַגְּדוֹל
מָאָמֵר בִּיבָמָתוֹ, וְחָזַר בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד וְנִתֵּן לָהּ אוֹ
לְצָרְתָהּ מָאָמֵר לֹא עָשָׂה כָּלוּם, וְלֹא פְּסָלָהּ עַל אָחִיו הַגְּדוֹל;
חָזַר בֶּן תִּשְׁעַ וּבָא עָלֶיהָ אוֹ עַל צָרְתָהּ, אַחֵר מָאָמֵר אָחִיו הַגְּדוֹל
פְּסָלָהּ עַל הַגְּדוֹל: כְּשֵׁנִי גְּדוֹלִים שָׁעֲשׂוּ מָאָמֵר אַחֵר מָאָמֵר, כְּמוֹ
שְׁבָאֲרָנוּ.

כ. בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וְחָזַר אָחִיו הַגְּדוֹל
וּבָא עָלֶיהָ, אוֹ חָלֵץ, אוֹ נָתַן גִּט אוֹ בָּעַל לָהּ אוֹ לְצָרְתָהּ הָרִי זֶה
פְּסָלָהּ עַל הַקָּטָן; וְכֵן אִם חָזַר הַקָּטָן וּבָא עַל צָרְתָהּ, אוֹ בָּא
אָחִיו הָאֲחֵר שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד עָלֶיהָ אוֹ עַל צָרְתָהּ
נִפְסָלָה עָלָיו, כְּדִין מָאָמֵר וּמָאָמֵר.

כא. בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבָמָתוֹ, וְהַגְּדִיל וְלֹא
בָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהַגְּדִיל צְרִיכָה גִּט, וְחִלְצָהּ: גִּט, מִפְּנֵי בִיאָתוֹ
שֶׁהוּא כַּמָּאָמֵר; וְחִלְצָהּ לְהַתִּירָה לְזֹר, שֶׁהָרִי לֹא נִבְעָלָה בְּעִילָהּ
שֶׁקוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר. וְאִם בָּא עָלֶיהָ מִשֶּׁהַגְּדִיל, הָרִי זֶה צְרִיכָה גִּט
בְּלִבָּד. וְאֶחָד בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד, וְאֶחָד בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת וְלֹא נָלְדוּ בּוֹ סִימְנֵי סָרִיס, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ
בַּתַּחֲלַת הַסֵּפֶר.

כב. קִטְנָה שְׂרָאוּיָהּ לְמָאֵן, וְהַחֲרַשְׁתָּ אָף עַל פִּי שְׁקִדּוּשֵׁי שְׁתִּיהֶן
מִדְּבָרֵי סוּפְרִים כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ שְׁנֵי מִינֵי קִדּוּשֵׁין הֵן: קִטְנָה יֵשׁ
לָהּ קִדּוּשֵׁין, כְּדִי שֶׁלֹּא יִנְהָגוּ בָּהּ מִנְּהַג הַפֶּקֶר; וְקִדּוּשִׁיהָ, תְּלוּיִין
עַד שֶׁתִּגְדִּיל. וְהַחֲרַשְׁתָּ תִקְנֹהּ לָהּ נִשׁוּאִין, כְּדִי שֶׁלֹּא תִשָּׂאֵר פְּנוּיָהּ
לְעוֹלָם. לְפִיכֵן אִם הָיוּ כָּל הַיְבָמוֹת הַבָּאוֹת מִבֵּית אֶחָד קִטְנוֹת
אוֹ חֲרָשׁוֹת בִּיאָתָהּ שְׁלֹא־אֶחָת מֵהֶן, פּוֹטֶרֶת אֶת כָּלָן. הֵיתָה אֶחָת
חֲרָשׁת וְאֶחָת קִטְנָה אֵין בִּיאָת אֶחָת מֵהֶן, פּוֹטֶרֶת צָרְתָהּ. וְכִיצַד
תִּקְנֶנָּה: מִלְּמַדִּין אֶת הַקִּטְנָה שֶׁתִּמָּאֵן, וְכוּנֵס אֶת הַחֲרָשֶׁת; וְאִם
רָצָה לְגַרְשָׁה כּוֹתֵב לָהּ גִּט אַחֵר שְׁיִכּוּא עָלֶיהָ, וְתִתֵּר לְזֹר.

כג. הֵיתָה אֶחָת פְּקֻחָת וְאֶחָת חֲרָשֶׁת בִּיאָת הַפְּקֻחָת אוֹ חִלְצָתָהּ,
פּוֹטֶרֶת אֶת הַחֲרָשֶׁת; וְאֵין בִּיאָת הַחֲרָשֶׁת, פּוֹטֶרֶת אֶת הַפְּקֻחָת,
שְׁאֵין קִדּוּשִׁיהָ, אֲלֹא מִדְּבָרֶיהֶן. וְכֵן גְּדוּלָּה וְקִטְנָה בִּיאָת הַגְּדוּלָּה
אוֹ חִלְצָתָהּ, פּוֹטֶרֶת אֶת הַקִּטְנָה; וְאֵין בִּיאָת הַקִּטְנָה, פּוֹטֶרֶת אֶת
הַגְּדוּלָּה.

כד. הָיוּ שְׁתֵּיהֶן קִטְנוֹת הָרָאוּיוֹת לְמָאֵן, וּבָא הַיָּבֵם עַל אֶחָת
מֵהֶן, וְחָזַר וּבָא הוּא אוֹ אָחִיו עַל הַשְּׁנִיָּה לֹא פָּסֵל אֶת הָרָאוּשׁוֹנָה;
אָבֵל מִלְּמַדִּין אֶת הַשְּׁנִיָּה שֶׁתִּמָּאֵן, וַיִּקֵּים זֶה יְבָמָתוֹ הַקִּטְנָה
שֶׁנִּבְעָלָה תַּחֲלָה.

כה. וְכֵן הִדִּין בְּקִטְנָה וְחֲרָשֶׁת, שְׁבָא הַיָּבֵם תַּחֲלָה עַל הַקִּטְנָה,
וְחָזַר וּבָא הוּא אוֹ אָחִיו עַל הַחֲרָשֶׁת לֹא פָּסֵל אֶת הַקִּטְנָה;

וְהַחֲרָשֶׁת, צְרִיכָה גָט: שְׂפִיאת הַקֵּטְנָה מְעַלָּה מִבֵּיאת הַחֲרָשֶׁת, שֶׁהַקֵּטְנָה רְאוּיָה לְאַחַר זְמַן; לְפִיכֶךָ יִקְיָם הַקֵּטְנָה, שֶׁנִּבְעָלָה תִּחְלָה. בָּא הַיָּבָם תִּחְלָה עַל הַחֲרָשֶׁת, וְחֹזֵר הוּא אוֹ אָחִיו עַל הַקֵּטְנָה פָּסֹל אֶת הַחֲרָשֶׁת; וּמִלְמַדִּין אֶת הַקֵּטְנָה שְׂתַּמָּאן, וְהַחֲרָשֶׁת יוֹצֵאָה בְּגֹט.

כו. הָיוּ אַחַת פְּקֻחַת וְאַחַת חֲרָשֶׁת, בָּא הַיָּבָם עַל הַפְּקֻחַת, וְחֹזֵר וּבָא הוּא אוֹ אָחִיו עַל הַחֲרָשֶׁת לֹא פָּסֹל אֶת הַפְּקֻחַת; וְהַחֲרָשֶׁת, צְרִיכָה גָט. בָּא הַיָּבָם עַל הַחֲרָשֶׁת, וְחֹזֵר הוּא אוֹ אָחִיו וּבָא עַל הַפְּקֻחַת פָּסֹל אֶת הַחֲרָשֶׁת, וְהַחֲרָשֶׁת יוֹצֵאָה בְּגֹט; וְהַפְּקֻחַת, בְּגֹט וְחִלְצָהּ.

כז. הָיוּ גְדוּלָּה וְקֵטְנָה, בָּא עַל הַגְּדוּלָּה, וְחֹזֵר הוּא אוֹ אָחִיו וּבָא עַל הַקֵּטְנָה לֹא פָּסֹל אֶת הַגְּדוּלָּה; וּמִלְמַדִּין אֶת הַקֵּטְנָה שְׂתַּמָּאן. בָּא עַל הַקֵּטְנָה, וְחֹזֵר וּבָא הוּא אוֹ אָחִיו עַל הַגְּדוּלָּה מִלְמַדִּין אֶת הַקֵּטְנָה שְׂתַּמָּאן; וִיקְיָם הַגְּדוּלָּה, שֶׁבְּעִילְתָּהּ קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר.